

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 429/2014-14

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 13. augusta 2014 predbežne prerokoval sťažnosť F. S., zastúpeného Mgr. Ivicou Šišolákovou, advokátkou, Nová Doba 920/5, Galanta, ktorou namietal porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 20. novembra 2013 sp. zn. 5 Tdo 56/2013, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť F. S. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 26. marca 2014 doručená sťažnosť F. S. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením

Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) z 20. novembra 2013 sp. zn. 5 Tdo 56/2013 (ďalej len „najvyšší súd“ a „uznesenie najvyššieho súdu“).

2. Z obsahu sťažnosti a príloh k nej pripojených vyplynulo, že sťažovateľ bol rozsudkom Okresného súdu Bratislava I (ďalej len „prvostupňový súd“) z 29. apríla 2011 sp. zn. 2 T 24/2010 uznaný za vinného z trestného činu zneužívania právomoci verejného činiteľa podľa § 158 ods. 1 písm. a) a 2 písm. c) Trestného zákona účinného do 31. decembra 2005 na tam uvedenom skutkovom základe. Za to mu bol uložený súhrnný trest odňatia slobody v trvaní 3 rokov, na výkon ktorého bol zaradený do I. nápravno-výchovnej skupiny (ústav s minimálnym stupňom stráženia).

3. Krajský súd v Bratislave (ďalej len „odvolací súd“) na podklade odvolania sťažovateľa preskúmal zákonnosť a odôvodnenosť všetkých výrokov napadnutého rozsudku a toto ako nedôvodné uznesením sp. zn. 4 To 32/2012 z 31. júla 2012 zamietol.

4. Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu podal sťažovateľ dovolanie na najvyššom súde, ktorý uznesením napadnutým touto sťažnosťou dovolanie odmietol, keďže je zrejmé, že nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371 ods. 1 Trestného poriadku.

5. Sťažovateľ namieta porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením najvyššieho súdu, rozsiahla časť jeho sťažnostnej argumentácie však smeruje proti odsudzujúcemu rozsudku okresného súdu a odvolanie zamietajúcemu uzneseniu krajského súdu. Týmto vytýka, že odkázali na ustanovenia Exekučného poriadku, ktoré v čase spáchania skutku neboli účinné, nevyrovnali sa s jeho obhajobnou argumentáciou o prechode povinnosti zamestnávateľa (povinného v exekučnom titule) na Sociálnu poisťovňu a nepreukázali ani subjektívnu stránku trestného činu – zavinenie sťažovateľa. Sťažovateľ tvrdí, že počnúc okresným súdom a končiac najvyšším súdom ani jeden z nich dostatočne nevysvetlil svoj myšlienkový postup v odôvodnení, nepoukázal na právne závery, ktoré zaujal, a nepoukázal na to, ako sa vysporiadal s tvrdeniami obhajoby a s ostatnými skutočnosťami, najmä čo považovali za preukázané zavinenie sťažovateľa.

6. V petite sťažnosti sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd rozhodol, že najvyšší súd porušil jeho základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, zrušil uznesenie najvyššieho súdu a vrátil mu vec na ďalšie konanie. Žiadal priznať aj primerané finančné zadost'učinenie v sume 3 000 € a náhradu trov konania 284,08 €.

II.

7. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah.

8. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa. Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto zákonného ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

9. Ústavný súd pripomína, že je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy). Vo všeobecnosti platí, že ústavný súd je zdržanlivý, pokiaľ ide o zásahy do rozhodovacej činnosti všeobecných súdov. V trestných veciach to zvyrazňujú čl. 50 ods. 1 v spojení s čl. 142 ods. 1 ústavy tým, že stanovujú všeobecné súdy ako jediné oprávnené rozhodovať o vine a treste za trestné činy. Pokiaľ ide o medze zasahovania ústavného súdu do rozhodovacej činnosti všeobecných súdov, ústavný súd vo svojej judikatúre konštantne zdôrazňuje, že mu neprislúcha hodnotiť správnosť skutkových záverov či právneho posúdenia vecí všeobecnými súdmi, pretože nie je prieskumným súdom, nadriadeným súdom a ani ochrancom zákonnosti. Ústavný súd v tejto súvislosti vo svojej judikatúre konštantne zdôrazňuje, že pri uplatňovaní svojej právomoci nezávislého súdneho orgánu ochrany ústavnosti nemôže zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu pri rozhodovaní o sťažnosti namietajúcej porušenie základného práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivé súdne konanie rozhodnutím súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov interpretácie a aplikácie zákonov (vrátane Trestného zákona a Trestného poriadku) s ústavou alebo medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách najmä v tom smere, či závery všeobecných súdov sú dostatočne odôvodnené, resp. či nie sú arbitrárne s priamym dopadom na niektoré zo základných ľudských práv (napr. I. ÚS 19/02, I. ÚS 27/04, I. ÚS 74/05, I. ÚS 241/07). Z týchto hľadísk potom ústavný súd posudzoval rozhodnutie najvyššieho súdu, ktorým bolo odmietnuté sťažovateľovo dovolanie proti uzneseniu odvolacieho súdu.

10. Sťažovateľ v dovolaní uplatnil dovolací dôvod uvedený v ustanovení § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku spočívajúci v tom, že napadnuté rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia. Najvyšší súd na vlastné odôvodnenie uznesenia v podstatnom uviedol:

„Dovolacie námietky obvineného sú neopodstatnené. Skutok, ktorého podstatu, tak ako bol ustálený súdmi prvého a druhého stupňa, nemožno meniť a ten zahŕňa aj subjektívnu stránku trestného činu, bol aj správne právne kvalifikovaný ako uvedený trestný čin zneužívania právomocí verejného činiteľa podľa § 158 ods. 1 písm. a/, ods. 2 písm. c/

Tr. zák. účinného do 31. decembra 2005. Nedošlo k žiadnemu porušeniu iného hmotnoprávneho ustanovenia právneho predpisu, ktorý mal na mysli obvinený.

V žiadnom prípade ustanovenie § 37 ods. 3 Exekučného poriadku (zák. č. 233/1995 Z. z.), v znení pred i po jeho novele zákonom č. 341/2005 Z. z. nemohlo pripúšťať a ani nepripúšťalo situáciu, že by za účastníka základného sporového konania, pri ktorom došlo k uzavretiu zmluvy o základe a výške náhrady škody, plnil iný subjekt, ktorý nebol účastníkom takeého konania ani v pozícii vedľajšieho účastníka, ktorý by nemal možnosť vyjadriť sa ani k základu a ani k výške plnenia za iný subjekt, a ktorý nebol za povinného označený ani v exekučnom konaní a nemal možnosť sa vyjadriť k základu a najmä výške plnenia za iný subjekt. Bolo by to v rozpore s ústavným princípom právnej rovnosti subjektov v súdnom konaní na strane povinného oproti oprávnenému a možnosti primeranej právnej ochrany subjektu, ktorému sa má ukladať povinnosť niečo plniť.

Povinnosť plniť môže prejsť z povinného na poisťovňu na základe zákona, ale základ tejto povinnosti a jej rozsah musí mať možnosť poisťovňa namietat už v samotnom sporovom konaní ako vedľajší účastník.

Možno súhlasiť s názorom prokurátora uvedeným vo vyjadrení k dovolaniu, že znenie ustanovenia § 37 ods. 3, v spojení s ods. 4 Exekučného poriadku v znení pred

po 1. septembri 2005 má na mysli prevod a prechod práv a povinností, ku ktorým dochádza po vydaní exekučného titulu a tento prechod povinností sa mal prejaviť v správnom riešení vecnej legitímácie v základnom (sporovom) konaní.

Pokiaľ exekučný titul na strane povinného znel na spoločnosť Finest, s. r. o, bez zmeny účastníka na strane povinného v rozhodnutí príslušného súdu o udelení poverenia na vykonanie exekúcie, resp. bez vydania uznesenia súdu o pripustení zmeny účastníka exekučného konania, nemohol exekútor vydať príkaz na exekúciu voči inému subjektu, v danom prípade voči Sociálnej poisťovni. Súdny správne argumentovali tým, že sa tak nemohlo stať bez ďalšieho len poukázaním exekútora na ustanovenie § 2 ods. 1 písm. a/ v tom čase platnej vyhlášky MF SR č. 280/1993 Z. z.

Správna je aj argumentácia prokurátora vo vyjadrení k dovolaniu, že pokiaľ by na základe uvedeného ustanovenia citovanej vyhlášky mala byť Sociálna poisťovňa povinným subjektom, malo sa tak stať už v základnom konaní a v žiadnom prípade nemohol a nesmel exekútor sám zmeniť účastníkov exekučného konania a exekvovať účet iného

subjektu, než toho, ktorý je v exekučnom titule označený ako povinný a dodať treba, že pokiaľ nedošlo ani k pripusteniu zmeny účastníka exekučného konania na strane povinného príslušným súdom na základe návrhu oprávneného. V opačnom prípade ide o svojvôľu exekútora.

Správne sa poukazuje v rozhodnutiach súdov i vyjadrení prokurátora, že na základe § 2 ods. 1 písm. a/ citovanej vyhlášky ide o prechod poistných vzťahov, nie o preukázanie prechodu konkrétnej povinnosti z jedného povinnostného subjektu na iný subjekt povinného v konkrétnej individuálnej veci. Obvinený sám zmenil účastníka exekučného konania a vykonávanie jeho právomoci ako verejného činiteľa bolo v rozpore so zákonom.

Obidva sudy dostatočne vyjadrili subjektívnu stránku žalovaného trestného činu spočívajúcu v eventúálnom úmysle, ktorá je súčasťou skutkových zistení a v tomto zmysle nemožno na veci v dovolacom konaní nič meniť. Vyrovnali sa so stanoviskom Slovenskej komory exekútorov a rozobrali všetky zákonné znaky skutkovej podstaty predmetného trestného činu a s ich závermi sa najvyšší súd stotožňuje, lebo žalovaný skutok bolo možné posúdiť ako trestný čin zneužívania právomoci verejného činiteľa tak, ako je špecifikovaný v rozsudku súdu prvého stupňa.

Z uvedeného vyplýva, že nie sú dané dôvody dovolania uvedené v § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por., a preto bolo dovolanie obvineného F. S. podľa § 382 písm. c/ Tr. por. na neverejnom zasadnutí odmietnuté.“

11. Vychádzajúc z už uvedených mantinelov posudzovania rozhodnutí všeobecných súdov vrátane najvyššieho súdu ústavný súd uzatvára, že v uvedenej časti odôvodnenia uznesenia najvyšší súd zrozumiteľným a dostatočným spôsobom uviedol dôvody, pre ktoré dovolanie sťažovateľa odmietol. Podľa ústavného súdu postup najvyššieho súdu pri odôvodňovaní svojho právneho záveru vo veci sťažovateľa nemožno považovať za zjavne neodôvodnený alebo arbitrárny, teda najvyšší súd v danom prípade neporušil základné právo na súdnu ochranu sťažovateľa. Najvyšší súd dal sťažovateľovi v napadnutom uznesení podrobnú odpoveď na to, prečo neboli naplnené dôvody dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku. Odôvodnenie uznesenia najvyššieho súdu nevykazuje všeobecný charakter, naopak, najvyšší súd primeraným spôsobom reaguje na konkrétne dovolacie námietky sťažovateľa. Konštatuje, že vzhľadom na absenciu

dôvodov dovolania podľa § 371 Trestného poriadku dovolanie odmietol podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku.

12. Skutočnosť, že sťažovateľ sa s právnym názorom najvyššieho súdu nestotožňuje, nemôže sama osebe viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti tohto názoru a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť právny názor najvyššieho súdu svojím vlastným (m. m. II. ÚS 134/09). Aj keby ústavný súd nesúhlasil s interpretáciou zákonov všeobecných súdov, v zmysle citovanej judikatúry by mohol nahradiť napadnutý právny názor najvyššieho súdu iba v prípade, ak by ten bol svojvoľný, zjavne neodôvodnený, resp. ústavne nekonformný. O svojvôli pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natolko odchyľil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam. Podľa názoru ústavného súdu predmetný právny výklad najvyšším súdom takéto nedostatky nevykazuje, a preto bolo potrebné sťažnosť odmietnuť ako zjavne neopodstatnenú podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

13. Nad rámec potreby, avšak reagujúc na sťažnostné námietky sťažovateľa ústavný súd uvádza, že dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok má v trestnom konaní osobitné postavenie a možno ho podať len z dôvodov vymedzených v § 371 Trestného poriadku. Pokiaľ ide o sťažovateľom uplatnený dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku, tento možno úspešne uplatniť len vtedy, ak je právoplatné rozhodnutie súdu založené na nesprávnom právnom posúdení správne a úplne zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia. Dovolací súd teda nepreskúmava skutkové zistenia, na ktorých je založené napadnuté rozhodnutie. O nesprávne právne posúdenie skutku ide vtedy ak zistený skutok mal byť právne kvalifikovaný ako iný trestný čin, prípadne ako žiadny trestný čin. O nesprávne použitie iného hmotnoprávneho ustanovenia ide nielen v prípade pochybenia pri aplikácii noriem Trestného zákona, ale aj iných predpisov hmotnoprávnej povahy.

14. Najvyšší súd ako dovolací súd rozhodujúci o dovolaní sťažovateľa sa podľa názoru ústavného súdu zákonne a preskúmateľne vyrovnal s dovolacou argumentáciou

sťažovateľa a stotožniac sa protiargumentáciou prokurátora a nižších súdov dovolanie odmietol. Úvahy najvyššieho súdu týkajúce sa skutku, ktorý bol v prípade sťažovateľa kvalifikovaný ako trestný čin zneužívania právomoci verejného činiteľa podľa § 158 ods. 1 písm. a) a 2 písm. c) Trestného zákona účinného do 31. decembra 2005, nevykazujú všeobecný charakter, naopak, sú konkrétne a konzistentné. Výklad relevantných ustanovení tak Exekučného poriadku, ako aj vyhlášky Ministerstva financií Slovenskej republiky č. 280/1993 Z. z., ktorou sa ustanovujú bližšie podmienky a sadzby poisťného zákonného poistenia zamestnávateľa pre prípad zodpovednosti za škodu pri pracovnom úraze alebo chorobe z povolania a aj podľa názoru ústavného súdu zodpovedá ich zmyslu a účelu. Posúdenie konania sťažovateľa – spočívajúceho v svojoľnom exekvovaní prostriedkov iného subjektu, než aký bol v exekučnom titule označený za povinného – ako vykonávanie právomoci verejného činiteľa spôsobom odporujúcim zákonu nepredstavuje neprípustné vybočenie z medzí ústavnosti a zákonnosti pri rozhodovaní o vine a treste za trestný čin. Rovnako sa najvyšší súd vyrovnal aj so sťažovateľom namietaným nenaplnením subjektívnej stránky žalovaného trestného činu a so zmenou právnej úpravy v Exekučnom poriadku, ktorá však nemala vplyv na správnosť rozhodnutia nižších súdov. Na týchto záveroch neprislúcha ústavnému súdu pre nedostatok právomoci nič meniť, dopĺňať či inak rozvíjať.

15. Zo všetkých uvedených dôvodov ústavný súd hodnotí napadnuté uznesenie najvyššieho súdu ako ústavne konformné, a teda nevyžadujúce korekciu zo strany orgánu ochrany ústavnosti. Sťažnosť sťažovateľa bola odmietnutá pre zjavnú neopodstatnenosť, keďže pri jej predbežnom prerokovaní ústavný súd nezistil možnosť porušenia označených práv sťažovateľa, ktorej reálnosť by mohol preskúmať po jej prijatí na ďalšie konanie.

16. Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti už pri jej predbežnom prerokovaní ústavný súd nemohol rozhodovať o ďalších návrhoch sťažovateľa, ktoré sú viazané na to, že sťažnosti by bolo vyhovené (zrušenie uznesenia najvyššieho súdu a vrátenie veci na ďalšie konanie, primerané finančné zadosťučinenie, náhrada trov konania).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 13. augusta 2014